

EL NOSTRE ARXIU D'ESPORT

Proposta dirigida a l'alumnat de Cicle Inicial de Primària

Índex

1. Presentació de l'activitat	3
2. Dinàmiques de l'activitat	7
2.1 Anàlisi documentació	7
2.2 Creació del nostre arxiu esportiu	12
2.3 Ja tenim el nostre arxiu! Què ens explica?	16

1. Presentació de l'activitat

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya disposa d'una Xarxa d'Arxius Comarcals encarregats de conservar, tractar, fer accessible i difondre el nostre patrimoni documental. Des de la Xarxa d'Arxius Comarcals, coincidint amb l'Any de l'Esport, s'han creat una sèrie d'activitats dirigides al públic escolar. Les diferents propostes faciliten que l'alumnat entengui quina és la funció pràctica d'un arxiu i ofereixen diferents aproximacions a aquest a partir del treball amb documents relacionats amb l'esport.

Descripció de l'activitat

L'activitat proposa vestir un arxiu vinculat a l'esport entre tots els/les alumnes. L'alumnat gràcies a l'observació del seu entorn més proper haurà d'identificar aquells documents que són testimoni de la mateixa pràctica esportiva.

Primerament, s'iniciaran en l'entorn arxivístic amb l'ajut de diferents documents i la reflexió que en faran guiats pel mestre/la mestra. Posteriorment, a partir de documents propis i col·lectius organitzaran el seu propi arxiu al voltant de l'esport.

En un primer moment, caldria reconèixer els espais a on es practica l'esport: instal·lacions escolars, el parc, la platja, la muntanya, el pavelló municipal, la piscina, el club... Els espais van directament associats amb els tipus d'esports que s'hi practiquen. També caldrà reflexionar sobre com es documenta la pràctica esportiva, sempre prenent com a punt de partida d'aquestes reflexions la pròpia experiència.

Durant la creació de l'arxiu aniran sorgint preguntes vinculades a la pràctica de l'esport dins del grup. Un cop s'hagi donat cos a l'arxiu arribarà el moment d'interrogar-lo, buscar respostes i cercar la millor manera d'explicar-les.

Com a cloenda de l'activitat seria molt interessant poder visitar l'Arxiu Comarcal del Maresme per poder veure, viure i entendre com s'organitza i quines tasques realitzen els arxius, així com, poder gaudir de l'observació de documents originals que conformen aquest arxiu.

La unitat està plantejada a partir de quatre blocs diferenciats:

- Introducció. Observació i anàlisi de diferents tipus de fonts provinents de l'Arxiu Comarcal del Maresme. Descoberta d'espais a on es practica l'esport, diferents tipus d'esport i tipus de documents relacionats amb la pràctica esportiva dels infants.
- Creació d'un arxiu esportiu representatiu de tot el grup classe.
- Interroguem el nostre arxiu i trobem respostes
- Visita a l'Arxiu Comarcal del Maresme

Cada bloc té un còmput d'hores aproximat, amb un total de deu hores de treball. No obstant això, cada professor o professora pot adaptar l'activitat, segons el temps que disposi.

Objectius i competències bàsiques

- Tenir consciència del valor del treball individual i col·lectiu i desenvolupar hàbits d'esforç i treball en l'estudi, així com actituds de confiança, amb iniciativa personal i empenedoria, autodisciplina, sentit crític, responsabilitat, curiositat, interès, plaer per aprendre i creativitat en l'aprenentatge.

- Desenvolupar les competències lingüístiques bàsiques per poder-se comunicar de manera eficaç oralment i per escrit.
- Respectar les normes bàsiques que regeixen la interacció oral: torn de paraula, to de veu, respecte per les opinions dels altres...
- Produir textos propis
- Conèixer, valorar i estimar l'entorn natural, social i cultural més proper.
- Valorar els documents com a instrument de comunicació, transmissió de memòria i anàlisi.
- Valorar els arxius com a gestors del patrimoni documental.
- Conèixer les funcions d'un arxiu.
- Conèixer i aplicar un seguit de criteris organitzatius preestablerts.
- Observar i fer una anàlisi crítica de diferents tipus de documents.
- Participar d'un treball d'investigació a partir del plantejament de qüestions i problemes i resoldre'l a partir del treball cooperatiu i l'anàlisi de diferents tipus de fonts d'informació.
- Valorar els documents com un patrimoni que cal preservar.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit lingüístic: l'activitat posa èmfasi tant en la progressió de la capacitat d'expressar, interpretar i comunicar oralment com en la capacitat de redactar textos breus.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit matemàtic: una de les tasques a realitzar per l'alumnat serà fer una selecció, classificació i ordenació de diferents documents/objectes segons uns criteris establerts; alhora que n'hauran de fer una ordenació alfanumèrica. També hauran d'elaborar un seguit de preguntes i

representar les diferents dades obtingudes mitjançant objectes concrets, dibuixos i gràfics.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit de coneixement del medi: la unitat proposa l'observació i exploració de l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte. També la realització d'un treball d'investigació a partir del plantejament de qüestions al voltant dels propis hàbits en la pràctica esportiva, mitjançant el treball cooperatiu i a partir de l'experimentació i l'ús de diferents fonts d'informació.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit artístic i cultural: L'activitat vol reivindicar, conèixer i comprendre el nostre patrimoni documental.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit d'educació física: Durant la durada de l'activitat el grup classe descobrirà com han integrat la pràctica d'activitats esportives com una forma d'ocupació del temps de lleure en la seva quotidianitat.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit de l'educació en valors socials i cívics: la proposta es basa en el compromís de tots els alumnes per impulsar un projecte comú. L'aprenentatge cooperatiu promou el compromís personal, la pròpia autonomia i el respecte vers l'altre, entenen el diàleg com a eina d'entesa i participació.

2. Dinàmiques de l'activitat

2.1 Anàlisi documentació

Objectius	Conèixer què és un arxiu i un document Observar i fer una anàlisi de diferents tipus de documents Adonar-se que la pràctica de l'esport sovint va associada a un entorn concret
Durada	1 hora
Materials	Imatges de documents originals de l'Arxiu Comarcal del Maresme
Metodologia	Diàleg a l'aula a partir del material proporcionat

Per començar, caldrà que el grup conegui què és un arxiu i què és un document. Començarem observant i analitzant les reproduccions de tres documents seleccionats de l'Arxiu Comarcal del Maresme per posar èmfasi com aquests són una font d'informació sobre aspectes molt diversos. Un cop hàgim fet valdre aquests documents el/la mestre/a introduirà la idea que els arxius són els encarregats de conservar, tractar, fer accessible i difondre el patrimoni documental.

Durant la sessió l'alumnat observarà les fotografies en la pantalla digital o projectades. Primerament el/la docent els explicarà que veuran una sèrie d'imatges i que les analitzaran entre tots a través d'un seguit de preguntes que se'ls aniran plantejant. Això ho faran establint un diàleg ordenat i respectuós on cal que participi el màxim de veus diferents possibles per enriquir-lo i anar involucrant els alumnes en el projecte. Abans de començar el diàleg, és molt important que es deixi una estona per poder observar les imatges en silenci. Seguidament, es presenten les preguntes bàsiques per poder realitzar l'anàlisi crítica d'aquestes imatges de diferents documents de l'Arxiu Comarcal del Maresme, així com idees clau associades a cadascun.

- *Què és / Què hi passa?*

- *De què em parla*
- *Què hi ha / Què no hi ha?*
- *Qui hi ha / Qui no hi ha • Què em diu?*

El comentari que facin ha d'anar seguit de la següent pregunta que ens ajuda a concretar:

- *Què has vist en la fotografia/cromo/bandreola que t'ho fa dir?*

Fotografia futbol /
Porter posant. ACM70,
Fons Mañach -122.
MAÑ 209

Autor: Joan Mañach

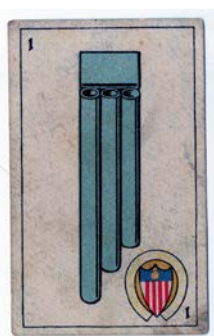

Fotografia de futbol / Diversos
jugadors. ACM 70, Fons Mañach -122.
MAÑ270

- Fotografia antiga
- Diferències i semblances amb l'actualitat. Espai, utilatge, objectes...
- Aquest document és el més proper a la pràctica esportiva que veuran i és un bon punt de partida per parlar de la seva relació amb l'esport. El futbol es practica en un camp. *Es pot practicar en un altre lloc?* Reflexionar sobre quins esports practiquen ells, els espais associats, l'utilatge i objectes relacionats.
- Relació amb els sentits: so, temperatura, tacte, olor.

Cromos futbol diversos
equips ACM70-268
UD105002

Cromos futbol
diversos equips
ACM70-268
UD105006

Cromos futbol diversos
equips ACM70-268
UD105010

Cromos futbol
diversos equips
ACM70-268
UD105016

- Joc de cartes antic de futbol (aquí adjuntem només una petita mostra. Trobareu més per triar a la carpeta). *Com ho sabeu?* Equipament, tipus de pilota, el disseny, el color, equips que no coneixen...
- 4 pals de les cartes- 4 Clubs de futbol.
- Idea de club/equip. *Sou d'algun club? Jugueu/entreneu en algun equip/ entitat/ club?* Escut, colors del club, equipament, sentiment de pertinença, afició, instal·lacions, himne...
- Productes que es generen al voltant dels equips. Banderes, bufandes, samarretes, cromos, trencaclosques.

Banderola Peña X
ACM70-04 UD275001

- Objecte commemoratiu dels 25 anys de l'equip de futbol del Peña X. *Quines dates es consideren importants en la història d'un equip o d'un esportista?* El primer entrenament, el primer dia de competició, assolir un objectiu, participar d'una competició "important", rebre una medalla /diploma,... també la celebració d'un aniversari important: 10, 25, 50, 75, 100 anys. Habitualment, aquests grans moments generen una sèrie de documents i els que perduren en són memòria. *Quin tipus de documents?* Fotografies, banderoles, cartells, escrits, filmacions, gravacions de veu, tasses, medalles, diplomes... *I vosaltres? Que teniu algun document que expliqui quin esport practiqueu en el vostre temps de lleure?*

NOTA IMPORTANT:

1. Per tancar la sessió caldrà introduir la idea d'arxiu. Espai a on es conserven, s'organitzen i es pot anar a consultar documents com els que hem analitzat. Espais a on es conserva la nostra memòria documental. També s'anunciarà la realització entre tots de l'arxiu esportiu de la

classe en el temps de lleure. Caldrà que a partir d'ara comencin a fixar-se si tenen algun document que ens expliqui quin esport/activitat física practiquen, a on, amb qui...

2. Les imatges de mostra es podran descarregar en alta resolució.

2.2 Creació del nostre arxiu esportiu

Objectius	Vestir un arxiu vivencial de la pràctica esportiva a la classe Omplir una fitxa que referenciï el nostre document Crear i aplicar un sistema d'ordenació entre tots i aplicar-lo al nostre arxiu Implicar les famílies en el projecte
Durada	5 hores repartides en diferents sessions
Materials	Documents que portaran els alumnes Fitxes a omplir per referenciar el document Espai a l'aula per organitzar el nostre arxiu
Metodologia	Proposem que els/les alumnes triïn els documents que volen que formin part de l'arxiu i omplin la fitxa conjuntament amb la família Proposem que entre tota la classe s'ajusti el criteri d'ordenació i que en petits grups l'apliquin.

Abans de res cal limitar el tema de l'arxiu, l'esport. En el projecte que ens ocupa i tenint en compte l'edat dels alumnes s'utilitzarà en el sentit més generalista. El seu espectre és molt ampli. Qualsevol mena d'esport (escacs, atletisme, tennis,...), passant

per tota classe d'entrenament que es basi en l'exercici físic (malabars, passejar, l'escalada, nedar lliurement..) incloent també l'esport practicat en família amb una finalitat lúdica i a l'aire lliure.

Per crear el nostre arxiu caldrà que el grup classe porti els documents a l'aula. La mestra/el mestre els explicarà que hauran de portar dos o tres objectes cadascú no més, que expliquin el/s esport/s que practiquen en el seu temps lliure. Com a mínim un d'ells ha de ser una fotografia a on surtin ells sols o acompanyats practicant l'activitat. Mitjançant el diàleg, entre tots aniran descobrint quines són aquestes activitats físiques i quins documents poden portar. Els documents poden ser tan variats com: diplomes, cartells, un objecte del lloc a on el practiquen, un objecte referència o la seva imatge, un dibuix, una imatge publicitària, una medalla, algun element de l'utilatge o la seva imatge, jocs, cromos... Quan tinguin triats els objectes hauran d'omplir la fitxa la fitxa per a referenciar el document ajudats per una persona adulta.

COMENTARI DIRIGIT ALS DOCENTS:

Caldrà marcar un període per poder anar rebent els documents a l'aula. Ningú millor que la/el mestra/e que coneix el ritme del grup per marcar aquests tempos. Tot seguit trobareu una proposta de fitxa i una nota informativa dirigida a les famílies. Totes dues es poden modificar segons les vostres necessitats.

NOTA INFORMATIVA

Benvolgudes famílies,

Com ja sabreu estem treballant l'arxiu i volem fer entre tot l'alumnat un arxiu significatiu de quines són les seves pràctiques esportives en el temps de lleure.

El marc del nostre arxiu és l'esport. Entès en el sentit més generalista. Incloent doncs qualsevol mena d'esport (escacs, atletisme, tenis...), passant per tota classe d'entrenament que es basi en l'exercici físic (malabars, passejar, l'escalada, nedar lliurement...) i l'esport practicat en família amb una finalitat lúdica i a l'aire lliure.

Caldria que acompanyeu als vostres fills en la tria de 2-3 objectes/documents que testimoniïn la pràctica del seu esport habitual. Com a mínim un d'aquests ha de ser una fotografia on surtin ells sols o acompanyats practicant l'activitat. Els documents poden ser tan variats com: diplomes, cartells, un objecte del lloc a on el practiquen, un objecte referència o la seva imatge, un dibuix, una imatge publicitària, una medalla, algun element de l'utilatge o la seva imatge, jocs, cromos...

Un cop triats els objectes haureu d'ajudar-los a omplir la fitxa adjunta que referenciarà cadascun dels documents del nostre arxiu. Aquesta fitxa caldrà fixar-la al document en el moment de portar-la l'escola.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració i bona feina!

FITXA PER REFERENCIAR ELS DOCUMENTS

Qui el porta?	
Què és? Tipus de document	
Esport o activitat física a la que fa referència	
Data aproximada	
Títol	
Codi de referència (no ompliu aquest camp)	

De mica en mica, els documents arribaran a l'aula i els aniran col·locant en l'espai destinat a l'arxiu tal com van arribant. Un cop, tinguem tot el material caldrà ordenar-los segons uns criteris establerts. Tot seguit trobareu una proposta d'ordenació a partir del tipus de font tot i que es podrien triar un altre criteri. També es poden plantejar diferents possibilitats i triar quin és el que més interessa al grup.

Classificació segons el tipus de font

Estendrem tots els documents i intentarem fer-ne grups segons el tipus de font. Fotos amb fotos, cartells, objectes varis... Un cop decidides les categories s'ha d'establir el codi i aplicar-lo. Per exemple:

FOTOGRAFIES. FOTO 001, FOTO 002, FOTO 003...

CARTELLS. CARTELL 001, 002...

OBJECTES. OBJ 001, OBJ 002..

Aquest codi alfanumèric l'hauran d'anotar a la fitxa de referència així com en el document. Les fotografies i documents que el suport sigui paper es poden referenciar escrivint amb llapis al darrere, mentre que els objectes es pot utilitzar una etiqueta. Els documents s'hauran d'organitzar físicament seguint l'ordenació establerta. Les fotos es poden col·locar en ordre a un portafolis. La resta organitzar-se en lleixes, caixes numerades. És molt important en el moment de realitzar aquesta col·locació tenir cura dels documents i si a algun li cal algun tractament en especial (embolicar-lo, arxivar-lo en una posició concreta...) tenir-ho en compte. Alhora si algun es fes malbé, caldria restaurar-lo dins de les possibilitats. Aquesta ordenació es pot fer per torns en petits grups després d'haver fet una demostració amb diferents fonts.

Ja tenim el nostre arxiu aquí! En aquest moment, caldria recordar el procés que han dut a terme entre tots.

2.3 Ja tenim el nostre arxiu! Què ens explica?

Objectius	<p>Participar d'un treball d'investigació a partir del plantejament de qüestions i problemes i resoldre'l a partir del treball cooperatiu i l'anàlisi de diferents tipus de fonts d'informació.</p> <p>Valorar els documents com a instrument de comunicació, transmissió de memòria i anàlisi.</p> <p>Valorar els arxius com a gestors del patrimoni documental.</p> <p>Valorar els documents com un patrimoni que cal preservar.</p>
Durada	4 hores repartides amb diferents sessions
Materials	<p>Arxiu</p> <p>Materials diversos</p>

Metodologia	Proposem que l'alumnat pensi diferents preguntes que li poden plantejar a l'arxiu i en petits grups cerquin les respostes i les presentin.
-------------	--

Per finalitzar l'activitat a l'aula, farem una tasca d'investigació a través de formular preguntes i respondre-les a través del nostre arxiu. Segurament durant el procés de creació de l'arxiu han sortit curiositats o temes que poden ser la base de les qüestions formulades. Així i tot, llistem un seguit de preguntes que podríem fer entre moltes d'altres.

- *Quants i quins esports practiquem?*
- *Quin és l'esport majoritari que practiquem? I el minoritari?*
- *Qui practica l'esport majoritari? I el minoritari?*
- *Quins objectes fan referència a l'espai a on realitzem el nostre esport?*
- *Quants documents formen el nostre arxiu? Quines categories heu creat? Quants documents pertanyen a les diferents categories?*

Podem fer l'anàlisi d'alguns documents com havíem fet amb de l'Arxiu Comarcal del Maresme.

En grups de 4-5 alumnes investigaran una de les preguntes i presentaran a la resta de la classe els resultats. Segons la pregunta els resultats es mostraran de maneres diferents: diagrama de barres (fet amb peces de construcció), dimensionant símbols segons la seva presència, fent un collage, redactant-ne els resultats... Segur que a l'alumnat se li acudirà la millor presentació segons els resultats obtinguts.

Per cloure l'activitat a l'aula caldrà que el grup s'adoni del què ha fet i què ha après mentre ho feia. Tot plegat caldrà relacionar-ho a la importància que tenen els arxius que conserven la nostra memòria documental. Doncs són els encarregats de conservar, tractar, fer accessible i difondre el nostre patrimoni documental.

Per tancar l'activitat és altament recomanable per no dir indispensable visitar l'Arxiu Comarcal del Maresme.